

Скоротечна изла-
зи у Седмицы 2.
путь, Четверт:
и Недельомъ :
цена му је како
за овдашнѣ та-
ко и за странне
Предчисленике
за полѣ године
4 фр. у Сребру.

ПЕШТАНСКО-БУДИМСКІЙ

СКОРОТЕЧА.

(Соукієг.)

ПЕШТА.

Неделя

12. Декември. 1843.

Год. II.

ПЛАЧЪ РОДИТЕЛЯ.

за

ПЕРВЕНЦЕМЪ

МИХАИЛОМЪ КРЕСТИЧЕМЪ

Упокоившимсе дне 21. Септ. 1843. лѣта

у

МОХАЧУ.

О радости наша сыне Миханле;
Зашто теби тако тежке даде ране
Грозна судба твоя; да у красномъ цвѣту
Недаде ти више ходити по свету

Миханле сыне!

Зар' је на то мати и ћежно твоје тѣло
Брижно неговала да, га тако рано
Црной преда Земљи, горку смртъ зази,
Зар' бѣднији родитељ гробомъ да се тѣши

Миханле сыне!

Миханле сыне велика надеждо
Тужнији Родитељи ты си намъ преминуо.
Та зар' намъ је тако одъ судбине дато
Да на гробу твоме утѣху тражимо

Умилатый сыне!

Зашт' нам' горка судбо изтрже первенца;
Смрти! Зашт' порази умилилогъ любница? —
Зар' ти любкогъ гласа тужна твоя мати
Више чути неће; нит' радостно звати

Миханла сына! —

Пресладка утѣхо ћоко и Лаціка *)
Брата вамъ посече смртъ немилогорка!
Како ћете данась сестры **) објавити;
Ткол' може жалостанъ сиртъ јој обзнатити
Брата рођенога ?!

Миханле сыне! Зар' нечуешъ гласа
Бѣдногъ родитеља; о горкога часа!
Майка тебе виче, жалостно нариче.
Устай Миханле умилиный первенче
Жалостне матере !

Тебе дозиваю браћа, сузе лію,
Бѣдна твоя Стара тужне перси біе ;
Гробу те спремаю, за тобомъ уздишу,
Утѣшиш' немогу бѣдну свою душу
За тобомъ сыне !

Сунце ярко зашт' му прерано помрачи ;
Црна Земља зашт' му покри чарне очи ? —
Создателю благај свијо твари творче
Ты насъ садъ утѣши о небесныј Оче
За умилинимъ сыномъ ! —

Лазаромъ Теларовичъ
Мохачкимъ Учителемъ.

*) Георгій и Лазаръ илаћа браћа усопшегъ Миханла.

**) Сестра усопшегъ Миханла именемъ Катица удана је у Сент — Андрјю за Господина Георгија Пајловича.

О Д Г О В О Р Ъ

WWW.UNILIB.RS

Едногъ Краля Польскогъ на слово Русое, кое в
1731. године одъ Академије Дижонске неграду получило:
(продужене.)

**Науке служе упознати человека с' истини-
тичъ, добримъ, и полезнимъ ства, ма сваке
струке: ово је познанство неоценимо, кое
просвештаваюћи разумъ, по природи својој
много саучаствује у укрепљеню благоравија.**

Истина овогъ предлога тако је лена, да
ју текъ напоменути вали за уверити о ньој
другога: зато се и нећу занимати доказива-
њемъ ове истине; само жељимъ опровергнути
штуроумна назови — мудрословја (*aphorismes*)
оногъ кој се усуђује оспорити јо.

На какву честь наукама служи подобна
изъ истине изцрпљена исповест! Како ясно
показује она нужду и ползу наука! Колико је
труда и напрезана стало сачинитеља изусти-
ти јо, и колико га јоштвје више труда стало
речь свою повраћати.

Природа је, вели онъ, по самой себи ле-
па, она губи ако се украшава. Блажени су
они люди, вели даљ, који уму природе да-
рове безъ да јй познају на ползу свою обра-
тити! Они су текъ единствености свогъ раз-
ума дужни благодарити невиность свогъ по-
веденја. Да лепе нравствености којој намъ
овде излаже испитатель наука и покровитељ
благочестја! Ко бы се надао да ћелу подоб-
на примѣчаня быти слѣдства основопрописа,
кое је онъ установио?

Природа је, безъ сумње по самой себи
лепа, али зашто јо друго и учени испити-
вају, разећ да јој одкрјо дивоту, да прони-
кну у таине ићне, и да сазнаду ићна дје-
ствија. Зашто лежи тако широко предъ
очима нашима? Умъ протрчи крозъ ићга,
 па заръ истый може, кадъ у овимъ тако до-
стойнимъ свогъ дјеланја упражнају све више
снаге и простора придобија, заръ се велимъ
може задовољити само погдикоимъ привре-
меннимъ впечатленјама или забленаутимъ уди-
ленијама? Заръ су иправи стимъ нечистије што
в умъ просвештеніј? Да ли ћемо путъ у о-
ной истой мери теже наћи и сачувати моћи,
у којој већма букила буде машала, коя намъ

сл же за освегленъ пута нашегъ? Шта бы
вредила сва преимуштества коя намъ је ство-
ритель свега даровао, кајъ, у дјейству свих
органическихъ чувства ограничење, небы мо-
гла човекъ испыгивати оно шта види, ум-
ствовати о ономъ шта чује, разпознати чрезъ
омирисање одношена, коя предмети спољашни
къ ићму имају, накнадити недостатакъ
вида описанемъ, судити по вкусу о ономъ
шта му је полезно или школдњиво? Заръ не-
бы безъ ума, ки насеј просвештава и управ-
ља, помешали съ са бесловеснимъ животи-
њама, кое побуђенъ поводи, заръ небы скро-
по постали ними равни и у дѣли, као што
смо јимъ у потребама нашимъ равни? Све
бадава мы само помоћи умствованја и уче-
ња можемо кадри быти управљати употреб-
љенъ ствариј чистителни, кое се у нашемъ
кругу налазе, поправити заблуђена чувства
наши, подчинити тело заповести ума, упу-
тити душу ову безтелесну и безсмртну тварју
къ познанству свои дужностї и свое цѣли.

При уводу у свое слово, сачинитељ
предъ очима ставља намъ најљепше позори-
ште; онъ намъ представља човека у борби.
тако рећи, са самимъ се бомъ, кадъ се овай
некимъ начиномъ крене изъ ништете свогъ
незнанства; разганяюћи трудомъ свогъ ума
мрачность, у коју га је природа замотала; воз-
вашаваюћи се средствомъ разума у найвиша
окружја предѣла небесни, подлагаюћи свомъ
есапу движења звезда. мерећи своимъ ору-
дјемъ широкиј просторъ вселение; враћаюћи
се затимъ у дубљину свогъ срдца и даваю-
ћи рачунъ самимъ себи о природи своеј
живије, свомъ превосходству, свомъ високомъ
опредѣлjenju.

Будући сачинитељ на науке рјетко на-
властито ради вредоносногъ уплива ињио-
вогъ у нравственность; за осветити се ова-
ко неправеднимъ окривленју, небы ми тре-
бало друго чинити разећ изчислити ползе
наука у друшевнимъ животу, али тко бы мо-
гла изброяти сва добра коя оне приносе, и
безкрайне прїятности кое свуда изливају?
Шта ји већма коя држава подкрепљава стимъ
већма она цвета; све бы чамило и изгину-
ло безъ науке.

Шта юмъ ніе дужанъ благодарити Художникъ, за лепоту, крепость, равномѣріе, и совершенство свои дѣла? Землѣдѣлацъ за различите начине, съ коима пресилява землю да му плати за трудъ свѣтлую лихву кою одѣ нѣ ожекива? Лекарь, што докучи станъ болести и свойства лекова? Правословъ, што разпозна духъ закона и различитость дужности? Судія, што уме размрсити коварство и себичность изъ единственне невиности, и праведно судити о добрама у животу людій? Сваки грађанинъ, буди каквогъ реда и станя, има свое дужности, па како ће ове извршавати ако ји непознае? Бѣзъ знаня повестнице, државоуправленя, вероизповоданя како бы умѣли цѣли схомо руководити поредакъ, подложность, безбѣдность, изобиліе оны, коима є корнило државе въѣreno.

Прирођено човеку любошытство побуђує у љубију жељо, а потребе причиняю му нујду учения; званія за дужностъ му налажу; а успѣхъ услаждава му ученѣ. Прва одкровеня умножаваю любовъ к' наукама: шта више човекъ зна, стимъ већма осећа колико јошти ствари познанства получити има; и шта є више ствари познанства получио, стимъ више венитиве придобија добро чинити.

(продужићесе).

БРУССКО СВЕТКОВАНИЈ БОЖИЋА.

(продужен.е.)

Садъ устану красно — обучене дѣвице, обукuse и пошио скувакъ: а позивалька у име гостійскогъ дома отиде звати матере, да учине любовь, пакъ да и оне дођу, и виде, како имъ се њијове миле кћерке забављу и веселе; а такођеръ и отцеве да онога вечера дођу и кодъ њији вѣколико часова посеђе, као и старе бабке, тетице, кумице, доњићи и проч. служителѣ, да сви у гости дођу. При чаши вина лагко она све искаже, к'ки су избрани монцы позвани; али притомъ никада незаборави Домоћина и Домаћицу запытати, съ киме су намыслили у гости доћи? Она за скаку вѣсть, којо имъ донесе, награждена буде или съ мало новицемъ, или съ посластима, пченићемъ и т. д. — Текъ што

Позивалька изъ собе изыђе, то таки опетъ похїте Доилѣ съ великимъ завезлима пунымъ пецива и поластица у гостійскій домъ, да виде, јесу ли се миле кћерце већи обукле; јесу ли веселе, да ли у чему оскуђаваю, и да ли штогодъ потребую? — Кому добију отъ родителя заповѣсть, да имъ потайно кажу, који су момци избрани. да бы се съ нимиabolѣ обходити могле, а исподруке опетъ да пропытаю, који є момакъ којој дѣвици при играчкама пратио и забављао.

Доилѣ свагда су быле у гостійскимъ кућама любовно пріимљене. Испочетка лотиље су се Домаћице, зашто су пециво и поластице донеле! Али ји Доилѣ замоле, да донешене ствари пріиме, и съ ними дѣвицама радость неку учине. На ово узму Домаћице донешене ствари, ћробо су раде биле дани је дѣвице веселе чреје све дане буду-

Мало послѣ дођу и красно обучене дѣвице и постаю около Доилѧ, кое одма запыткавати почну, шта раде њијови Родитељи, сродници и други познати. За кадъ имъ се приповѣди: „да су имъ матере у великой туги и немиру, да су имъ отцы у великој бриги, и бјаћа у нестерпљивости опетвићења; то се не редко догађао, да су дѣвице ово слушаюћи и плакале; пакъ послѣ, кадъ се подоста већи наплачу, ове опетъ наново чисто оживе и веселитисе почну. А и саме Доилѣ, кадъ сасвимъ испуне налоге родитеља, почну ји забављати са разнимъ притчама и врачолама. И тако дуже потрае ово забављање краснообучены дѣвица, кое су съ тымъ живљи и веселје бывале, што се годъ више Доилѧ скупљало. Уредъ овы разговора донесе имъ Домаћица ранији ручакъ (подручакъ); ћробо се она највише зато бринула, да предъ Доилјама покаже, како она богато свое гости части, да бы ове опетъ послѣ родитељима дѣвица ово казивале. Дѣвице су само мало морале ћести зато, да не бы Доилѣ, кое су ји са општымъ очима, колико еду, гледале, по варопши ружне гласове о нима разнеле, и распострле. Текъ што су дѣвице посѣдале около астале, да єду, то су се одма почеле разговарати. „какве ћеду играчке после ћла проводити.“ —

Неке су отъ ны быле уп̄рие, и захтѣвале су, да све игре бу ѹ по ныювой воли, пакъ су чрезъ то са другима много путій у сва- Ѧу и распру долазиле, и ако имъ ове друге ни су хтѣле попустити, то су наскоро ве- сма сердито иза астала устаяле. Доилѣ су напротивъ све ово мирно и ћутаюћи слуша- ле, пакъ су юшти са своимъ додатцима по сосѣдству ныюву упорность и самовольство разносиле, а и самимъ матерама юшти мно- го више наплешући на знанѣ давали. И за- то често се догађало, да су матере овѣкви- даљица, кадъ имъ Доилѣ са своимъ изы- шлѣннимъ додатцима већь главу преверше, и њежномъ любовио заслѣпљене напрасно и са- свимъ ненадно у гостїйскїй домъ отишле, и свое кћерце са собомъ тући одвеле изгова- рајућисе, да су имъ отцеви у великой туги и бриги сбогъ свои кћерїй, и да су и оне са- ме оне ноћи, ружне сне имале, кои заи- ста предсказую неку несрѣћу и т. д. Али па- метни и разумни люди добро су знали, шта су оне съ овымъ хтеле; но никакманѣ имъ ни су у овому путу препречавали; него са сва- кимъ молчаниемъ кћерце отвести дозволява- ли су.

Ако се подручакъ мирно и задовољно совершио, то су Доилѣ таки отъ дѣвица ра- ставилесе, кое су оне до авлїски врата пра- тиле; и препоручивале, да отъ ныюве стра- не миле мамице и татице, као и све дома- шњи и проче сроднике учтивѣйше поздраве: а Домаћица къ овому юшти дода: „да бы о- ни юшти и любовь имали сви навече къ ны- ма у госте доћи.“ И тако јї садъ сви до из- ванъ дворишта испрате.

Текъ што Доилѣ отиду, то таки капио забраве, да се свакомъ странномъ, кои бы силомъ као и незванъ хтео къ ныима у- ћи, путъ препречи. Садъ се све дѣвице ску- пе и снегомъ грудватисе почну; но ово ны- ово увеселеніе замало є трајло: јербо зимна ладноћа наскоро јї све отера у топле собе натрагъ, гдј опетъ продуже свое прећашнѣ забављанѣ.

(продужићесе.)

НА ПОХВАЛУ ЖЕНА.

(Съ Нѣмачкогъ.)

овь Дра П. Јовановић.

(продуженіе.)

Многи слѣвни Римљани велике добродѣ- тели, кое су имъ душу красиле, явно ука- заше; а женске, обычаю више нежели зако- ну одаге, и кое су се свагда нравима, око себе находећимасе управљати давале, подра- жавале су добродѣтелима своїмужева, или отцева. Порција є у томъ примѣръ была, Бывша кћи Катонова, и супруга Brutusa, доспѣла є тако рећи, до высине ныювы ду- хова. При созаклатио противу Цесара, пока- зала є она, да є достойна была, тай у држ- ве дознати. После битке кодъ Фліппине ви- могла ни слободу, нити Brutusa преживити, и умрла є съ дивомъ неустранимосѹ Катона. Овоме примѣру слѣдовала є Aris, коя кадъ є видила, да є мужъ нѣнъ малодушанъ, и одважитисе вије могао умрети, да бы нѣга на то охрабрила, себи є сама мачъ у пре- забола, и после тай мужу пружила. Слѣдо- вала є ктоме и кћи нѣна, супруга Тразеа, и кћи Тразеа супруга Хелвідіја Прѣска, ксе обадве достойне быше ова два велика мужа за супруге имати; равно и Пауліна, суп- руга Сенеке, коя є себи живе пресећи запо- вѣдила, кадъ є та казнь мужу опредѣлена была; но будући да є противу свое волѣ жи- вити морала, то оно нѣколико година, кое є юшти живила, на лицу нѣномъ, као што Тацитусь каже, видяшесе похвална бледа боя, коя показываше, да є она съ крвлю свога супруга, и часть једну свое крви про- лила; и на другиј начинъ горда и чувствител- на Агріппина, супруга Германіка, коя се, юшти као млада, самоћи предала, и свою гордость нити є подъ Тибериомъ кадкодъ по- низити, нити нрави свое ондашнимъ свѣ- томъ упропастити допуштала; шта више и противъ свога Туранна тако є неумолима, као што є мужу вѣрна была, и свой животъ съ тымъ є проводила, да є једногъ оплаки- вала; другога се пакъ грозила; и она пре- славна Епоніна, којој бы Веспазијанъ ди- витисе морао, но којој є срамно погинути за-

повѣдіо. Све ове женске, кое су мрзости Ту-
ранна изложене быле, не быше явнымъ по-
чесгвованѣмъ награђене, но быле су, што је
много болѣ, одъ Т.цїта похвалѣне. А нѣко-
лико рѣчїй Тацїта више изражаваю, него
васко-лика обична похвалителна слова.

(продужићесе.)

ПРИЛОГЪ.

(за Србску Грамматику).

1.) Наши писатељи никакву неправе разлику између ове две немачке речи: *will und wird*, или болѣ да се изразимъ: немају разлике између настојећегъ времена одъ хтети, и будућегъ одъ быти, него немачко: ег *wird* и. пр. *Kommen*, и: ег *will kommen* једнимъ и истымъ начиномъ преводе, и кажу: онъ ће доћи. Ј пакъ мыслимъ, да ова два глагола (хтети и быти) треба да разликујемо, и то изъ два узрока, а.) што речи, кое различита значења у себи садржавају, различно се изражавају, а глаголи хтети и быти различна значења у себи садржавају, дакле и различно треба да се изражавају; б.) што је србскогъ језика то свойство, да после неки глагола, који у себи савршена смисла немају, другиј редко долази у неопределјено време, као што је у Немаца и у Латина обичай; него понавише међе се у садашњемъ време са частицомъ „да“ (*ut*), као: чини ми се, да је добаръ, редко пакъ и погрешно: чини ми се быти добаъ, јеръ ово је германизамъ. Ако ћемо дакле правиј значај речїй и то по свойству нашегъ језика да изразимо, онда треба да просто будуће време одъ глагола быти са „ће“, а настојеће време одъ хтети са „ће, да“, или са „оће да“ изражавамо а то се исто и о глаголима не быти, и не хтети разумева, и. пр. *non distingue*, србски ћемо казати неће разликовати, *non vult distinguere*, неће да разликује: — *leget*, чит. ће, а *vult legere*, оће да чита.

2.) Тако исто не разликујемо суштестви-
телна радења (*substantiva actionis*) одъ суште-
ствителни рада (*subst. actus*). а то збогъ тога,
што о језику, (будући је сувопаранъ предметъ)
у обште врло мало, а посебице нимало не

мыслимо. Зато као consequenti-ю овогъ ле-
погъ ('') навычая мы ћемо по србскимъ Но-
винама и Листовима на више места налази-
ти. Збаченѣ краља, и многа друга, која
су на ово сасвимъ наликъ. Да не бы дакле
баремъ одјако овака противословія*) писали.
то треба знати, да свршени глаголи немају
суштествителни радења, тако исто, као што
ни причастіја садашњегъ времена немају.

П. Н.

ДОПИСЪ.

Дана 22. Рујна (септемвр.) дошао је изъ Прага зна-
менитый Академический Молеръ, Јосифъ Боже-
тѣхъ Клеменсъ у Липтовскій Св. Мікулашъ, и од-
ма је започео Кашиара Фејерпата моловати, когъ ће
образъ (портре) у Прагъ оправити, да се тамо лите-
графира. Онъ се у Прагу 6 година и 4 Месеца у худо-
жеству овомъ изражавао, и садъ ће да се стани у
Липтовскомъ Св. Мікулашу. Онъ је добаръ народнијъ
духомъ одушевљенъ Словенъ.

(Изъ Сегедина). 4. Декемвриј; Съ радостју я-
вљамъ Вамъ, да се кодъ нась подъ предводителствомъ
Пречести Г Паула Стаматовича, прелюбезногъ нашегъ
Пароха, отворила Сербска Читаоница, где се наша ми-
ла Младежъ разне поучителне книге читајући изобра-
жава, и где имъ вышереченый Господинъ Парохъ На-
ку Христіанску преподае и Свето Евангелије толкуе.—
О како је ово красно видити, да се наша Сербска Мла-
дежъ као једноутробна Браћа слажу, и као једне Мате-
ре сынови, међу собомъ сматраю и почитую. Истый
нашъ велехвалный Господинъ Парохъ завео је у нашој
Церкви красно Пѣнje, закое да га всемилостивый Богъ
мирна, здрава и невредима на Славу и Дјику Сербско-
му Роду јошть дуговѣко подержи; јербо је онъ неутруди-
мый Пастыръ, који свой Родъ истинито люби и почитује,
а Младежъ га опетъ сматра и люби као добротворногъ
свога Отца.

— Далъ јављамъ Вамъ и за Русску Илјаджу, коју је
нашъ общепознатый и многопочитаемый Г. Петровичъ,

*) Мыслимъ, да ово свакомъ, који јоје што понятіја
о свршенимъ глаголима има, у очи упада. Грѣ
збачите, глаголь свршенъ, а збаченѣ
носи на себи крой суштествит. радења, кое пока-
зује, да нешто траје; збаченѣ дакле у једно,
и исто време траје и престаје.

КНИЖЕВНА ИЗВѢСТИЯ.

(Зора Далматинска).

Подъ овимъ надсловомъ изылазиће у Задру съ почеткомъ нове 1844. год. подъ Чредомъ Г. Профессора Антона Кузмановића, а издавателствомъ Браће Баттара новий привременый беллетристичкиј Лист у Далматинскомъ нарћију, кои се свима приятельма љемка, Народности и изображенију Народномъ радуюћиисе поради свога напредка препоручуе, и ове у помоћ позива.

Одъ овогъ Листа изылазиће сваке недеље једно чи-
сло, съ ценомъ за оне у Задру 4 фор. сребра, а за све
пакъ остале 5 фор. сребра съ поштомъ.

БРОДЕЋИ ОСТРОВЪ.

Енглезске Новине доносе намъ једну дивну Вѣсть, т. є. пишу, да је у Енглезской начинићи сданъ Планъ, по коемъ ће се сданъ Бродећиј Остронъ, кои ће у дужини имати 20.000 стопа (3 333 хвата и 20 стопа), а у ширини опетъ 500 стопа, (83 хв. и 30 ст.), готовити, и да ће на њему лагко моћи смѣстити се 5.000 људи; ктому да ће онъ и свима морскимъ бурјама и временема непогодама противстати моћи

ТРГОВАЧКЕ ВѢСТИ.

(Пешта) 10. Декемврија. На данашњемъ овда-
шићемъ седничномъ торгу, као што је свакда обично
предъ Празнике, отъ сваке струке за єество изъ окол-
нихъ јѣста у изобилју донешене робе, скоро све је и по
добру цѣну распродато; тако окромъ овдашњи кобаси
чара, кои свинјско месо секу и продају, было је јошти
и са стране на 60 пуну кола донето, коегъ се фунта
са сланиномъ заедно по 18 до 20 кр., а безъ сланине по
16 кр. продавало. — Една цента сланине са саломъ бы-
ла је 33 до 36 фор. једна фунта масти 27 кр., кравијегъ
месла 48 кр. до 1 фор., путра 48 кр., 1 лено за Бо-
жићије прасе 2. 2½ до 3 фор. 1 пárъ ћурака добри 4 до
5, а лоши 3 фор., 1 пárъ клюканы тежки гусака 5 до
6 фор., патака 30 до 35 грош., копунова отъ већине
30 до 35 грош., пилића 12. 16 до 20 грош., једанъ я-
гићији стражнији черегъ 25 грош.; далј једна холба мес-
да жутогъ 22 до 24 грош. а белогъ 28 грош., мака
14 кр., суви шљива 8 до 10 кр., пасули 4 до 6 кр.,
сочива 7 до 8 кр., а лешњика 6 кр.: 100 орахъ 14 кр.,
а 100 јабука 2 до 5 фор.; — једно је 2 кр.; једна фунта
шаранске рибe живе 12. 18 до 24 кр., сомовске 18 до

Вејникъ Нотарій, завео, да верло добро поспѣщствуе;
срѣ у њој не само да се овдашиши, него и многи
странни купаю и сретно лече: за кое га многи са неиз-
бройнимъ благословима посвединено обасишају, што је
таково неизгладнију задушбину не само за Сегединскїй
Публікумъ, него и за многе Странне учинио. Као сре-
ћа, да се отдавно таковији Мужъ нашао, кои бы ова-
ково што спасително и полезно вообще за свакога заве-
сти дао. И занста можемо рећи, да намъ се варошъ ја-
ко подиже и да у многимъ струкама напредуе; јербо дано-
но ћено Племенитији нашъ Магистратъ бди и колико годъ
већма може, трудисе, да сва нуждна за благостояње
едне вароши заведе, и у дѣјствије што пре приведе;
тако се већ јређуе и дјже овдѣ варошкїји Феатеръ, вар-
ошкїји Редутъ, гдји ћедуше весели балови држати;
ктому и Паланачка Кассїна богато се украшује — — —
Такођеръ и ц. кр. Пошта и кодъ наасъ је сасвимъ другиј
редъ узела; она намъ свакиј данъ изјутра изъ долњи
предјла, а после полдне изъ горњи верло уредно дола-
зи; као и Берзовози (Силвадоп) Паха и Ауслендера сва-
киј данъ уредно иду. — — — Време намъ се преко данъ
прѣтно као пролѣтне указује, само што су воћи ладње;
и тако сви, кои су се са јесенимъ усјевомъ задоцинили,
садъ допуњују своје оранѣ и сјајнѣ Тисеса рѣка јако
долази: На њој видуше свакиј часља лађе, где допло-
нијују кући на зимниште, и свака, која каменѣ за калдрми-
санѣ вароши, а више њи опетъ дрвза за грѣјање и ло-
женї доноси; коимъ дервама јена је доста велика; јер-
бо фатъ продаје по 18 до 19 фор. шайна. — — —
Што се садашиће наше пјаце тијче, то Вамъ јављамъ,
да је на њој, меровъ, чиста жита 6 фор., наполице
5 фор., јечма 2 фор. и 30 кр.; зоби 2 фор. и 48 кр., ку-
куруза новогъ 3 фор., а старогъ 4 фор., проје 6 фор.; —
цента сланине фршке 26 до 27 фор. а фршкогъ Сви-
нине је је меса опетъ 16 фор.; једна холба кравијегъ масла
1 фор., а масти свине је 36 кр.; — једанъ аковъ рак. е.
која се изъ Барапа доноси, и то комовице 23 до 24 фор.,
а житарице 17 до 18 фор.; вина новогъ 4 фор. и 30 кр.,
до 5 фор., а старогъ Сегединскогъ 7 до 8 фор.; — Јабука
смо, највише Тисомъ рѣкомъ, довольно добыли, ко-
ихъ је једна вика 2 до 2 фор. и 15 кр., орахъ 3 фор. и
30 кр. до 4 фор.; — а 1 цента је овогодишњи суви
шљива, које су ови дана водомъ овамо донешене 16 фор.
и то све у шайну.

(Г. Лаушевичъ).

30 кр., штуке отъ 12 до 24 кр., а мертвe на кол'ма
донајвише съ Тисе овамо донешене скоро све шаран-
ске отъ 12 до 18 кр.; једанъ зецъ био в по 25 до 32
грош., а једна фунта дивљегъ свине ћегъ меса по 36 кр.
и то све у шайну.

Д

Пожунъ, 3. ћегъ Декемв. — Подъ предсѣдател-
ствомъ Нѣ. Екцелленције Господина Графа Авраама
Ван, ц кр дѣйствителногъ Тайногъ Совѣтника и вер-
ховногъ Жуанана Мармарашке Међе, у саали Державны
Посланика, держало є „Унгарско Терговачко
Содружество“ — свою главну Скупштину.“—

Новы Бечей. Терговина съ рѣномъ овдѣ в
отъ е. ени яко оживила, и возидба (отношенѣ) скочила
е; за једанъ Пожунскій меровъ плаћа се до Ћура 54—60
кр., а до Сиска 45—50 кр. — Около половине Ноем-
врија скочио є Пожунскій меровъ жита на 7 фр. и 30 кр;
а зоби на 2 фор. и 45 кр у шайну.

Цена ране 22. Декем. п. р. на Пешти.
піаци. меровъ, грош. б. вр.

		найб.	сред.	лош.
Жито.	.	120	110	105
Наполица	.	80	74	70
Ражъ.	.	66	64	60
Ечамъ.	.	52	50	46
Зобъ.	.	50	48	45
Кукурузъ.	.	54	50	45
Проя.	.	—	—	—
Жута каша	.	180	—	—

Станъ Дунава у Пешти.

22. Декем. п. р. 6'. 7." 3."

23. Декем. „, 6'. 5." 0."

БУДИМСКА ЛУТРИЈА.**отъ 23. Дек. р. № 66 37 18 82 57**

Вућићесе 3. Јануа. р. 1814.

ПОЗЫВЪ НА ПРЕДЧИСЛЕНИЕ П. Б. СКОРОТЕЧЕ.

Съ концемъ ове 1843. године свршавасе второ полгодишнѣ теченіе нашегъ Листа, и тако ступамо у нову 1844. годину, која насъ са самомъ надеждомъ ро-
доловијегъ усердїа Сербски Читателя спрамъ свога Књижества — ободрава,
да смо се отважили, по могућству душевны и фусически сила наши (премда смо
досадъ безъ сваке корысти велику жертву на издаванѣ нѣгово принели), теченіе
истогъ овогъ Листа и далѣ продужити. — А да є овай Листъ по опредѣленију
свомъ (окровищница она, у коју се умне наше драгоцѣнности Народне и
садъ и унапредъ полагати, и Потомству Сербскомъ съ рода на родъ као най-
скупоцѣннѣи адићарь предавати, и хранити могу, держимъ да бы о томе излишно
овдѣ говорити было; јръ сви, кои понятія о средствама изображеніја Народнѣгъ
имаю, добро знаду, да мы чинимо са издаванѣмъ овогъ Листа више, него што
намъ моћи и сile стаче; пакъ на жалость нашега Књижества опетъ зато нашъ
милый Сербскій Родъ ладнокрвно Листъ овай нашъ слабо предчисляваѹисе под-
помаже. — Књижество се као и сећть, съ једнимъ раменомъ исправити неда;
но нуждно є, да се съ више рамена, и то велимъ, свойски цѣло Књижество
подупре, пакъ ће онда сигурно и ово наше послованѣ по желији нашој и На-
родной, за рукомъ испasti: и тако не само да ће съ напредкомъ Просвѣщеніе
наше поспѣшествовать, и да ће се наше Народне Школе, кое су найглавнѣи
предметъ овогъ Листа, подпомоћи; него ће јошти и моћи душевногъ и коли-
чественногъ нашегъ бытіја Народногъ ѕдрїа предъ остальнымъ, ячимъ и слабимъ
Народма постати. — А гдји треба милый Сербине и дична Сербкињо већу помо-
ћи жертву принети; него на онай Листъ, кога є цѣль на изображеніе Народ-
нѣ, и на подпомаганѣ Народны наши Школа, гдји се мила наша отрасль воспи-
тава, опредѣлена?!

Позывлѣмо дакле и умолявамо: Любителъ, Усердствователъ, Посредство-
вателъ, и све иѣжногъ пола красне и благоразумне Читательке и Поспѣшнице

нашега Књижества, да се што скорје на Листъ овай предчислити благоусердствую, и то или на свакой ц. кр. Пошти, или съ франкіратымъ писомъ кодъ насъ самыхъ (подъ адресомъ: An die Redaction des Pester — Ósner Szkołotecza, Rosen Platz № 285).

Не иначе умолявамо и ону ГГ. совокупителѣ, кои су намъ и пре усердствовали, да бы се и у будуще са совокупленіемъ Предчисленика неотрекли; као што опеть слободу узимамо, умолити, да бы га и Высокоученна Господа, која су любовь и наклоност имала, Листъ овай са умнымъ своимъ Прило има красоти, и у напредакъ са лепымъ и полезнымъ своимъ Производима засађивали.

Цена је за пољ године 4 фор. сребра.

У Пешти 10. Декемвриа 1843.

Димитрій Іванович Издаватель.

У М О Л Е Н И Е.

Б Будући да је садъ о Леополди вашару овде наши Сербаљ мало было, и тако недежда наша, да ћеду намъ Предбройинцы наши искане новце за Скоротечу донети или послати, осуетисе; тога ради умолявају се јаново наши ГГ. Предчисленици, да намъ любовь неотрекну, и новце ишто скорје, или по сходнимъ и сигурнимъ приликама, или по истымъ ц. кр. Поштама, отъ коихъ Скоротечу прїмаю подъ собственнымъ атрессима, послати усердствую: јербо се и тако излазеће овогъ теченија време приближује, и мы Рачуне заключити желимо, како бы се и за далѣ упраеляти знали. Особито пакъ умолявају се ГГ. Совокуниtelji наши Листова, да бы ону Господу, коју су на предчислење наши Листова позвавши предчислили, и садъ ји, како за ово, тако и за прошасто теченије да плате, опоменули.

Учредничество.

Б Да је свакому на знанѣ: да је Господинъ Алоизъ Реешъ изъ свое особите наклонности спрама наши Учителя поклоніо цео добытакъ свога садъ по другій путъ за 1 фр. 12 кр. среб. објавленогъ Шематизму нашему учителскому пензиональному фонду.

Б У слѣдствију высочайшегъ подъ №омъ 38306. изданогъ упутствованія являсе одь стране верховногъ школа наши Надзирателства: да свакій колена Валахійскогъ мужъ, кои бы желіо званіе дѣйствителногъ Діштрикуталны Школа наши управителя у Окружју Вел: Варадскомъ или К. Шебешкомъ (Лугошкомъ) получить, има се кодъ тогожде верховногъ Надзирателства съ писменнымъ прошеніемъ, и нуждными доказателствами до последнѣгъ месеца Ферфуаріа 1844. лѣта прїavitи. —

Издаватель Димитрій Івановичъ. — Учредникъ Димигрій Теодоровичъ

(Rosen - Platz № 285.)

У ПЕШТИ словами Баймеловыми.